

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/16/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2509899518
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2509899518.24

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobcu: Ing. A. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, A., zastúpený opatrovníčkou C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, A., právne zastúpený: JUDr. Ľudovít Surma, advokát, so sídlom Pavlice 183, IČO: 50 120 671, proti žalovaným: 1/ V. N., nar. XX.XX.XXXX a 2/ O. N., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom A. A. XXXX/XX, A., obaja zastúpení: JUDr. Jana Brišková Dominová, advokátka, so sídlom Štefánikova 6453/2C, Piešťany, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 12. novembra 2020, č.k. 7C/36/2009-971, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný 1. a žalovaná 2. majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, ako byt č. X nachádzajúci sa na X. poschodí, vchod X obytného domu s. č. XXXX na F. ulici v A.. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalovaná (právna predchodkyňa žalovaných) má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 38 ods. 1 a 2, § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj článkom 5, 8 a 17 Základných princípov CSP, ako aj § 153 ods. 1, 2 a 3, § 470 ods. 1 a 2 CSP, keď v priebehu prejednávaneho sporu sa stala spornou otázka, či je žalobca skutočne podielovým spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti - bytu, nakoľko v čase nadobudnutia tejto nehnuteľnosti nemal byť žalobca psychicky spôsobilý na právne úkony v dôsledku trvalej duševnej choroby. Túto skutočnosť samotný žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj tvrdil a dokonca i poukázal na znalecké posudky vypracované znalkyňou MUDr. Luciou Žlnayovou. Nakoľko na prvom pojednávaní dňa 12.11.2014 obe sporové strany zhodne poukázali na potrebu posúdenia otázky, či bol žalobca v čase uzatvárania kúpnej zmluvy spôsobilý na tento právny úkon, súd sa touto otázkou začal zaoberať a ustanovil v konaní znalca (uznesenie zo dňa 20.03.2015 na č.l. 553), ktorého úlohou bolo zistiť, či bol žalobca v čase podpisu zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997, uzatvorenej medzi Mestom A. ako predávajúcim a žalobcom a žalovanou ako kupujúcimi, spôsobilý na vykonanie takéhoto úkonu, alebo či žalobca trpel duševnou poruchou, ktorá ho robila na tento úkon nespôsobilým, a či vedel posúdiť následky svojho konania a zistiť, či je toho času žalobca spôsobilý vystupovať v konaní samostatne. Po vypracovaní a predložení znaleckého posudku, v ktorom znalec skonštatoval, že žalobca nie je schopný vystupovať samostatne v tomto

konaní, bol žalobcovi ustanovený procesnoprávny opatrovník podľa § 29 ods. 2 OSP. Vo vzťahu k otázke súvisiacej s platnosťou resp. neplatnosťou právneho úkonu žalobcu vykonaného 10.11.1997, ktorým nadobudol svoj spoluvlastnícky podiel sporného bytu, súd napriek tvrdeniu žalovanej, že v čase uzatvorenia právneho úkonu nešlo u žalobcu o takú duševnú poruchu, ktorá by mala automaticky za následok neplatnosť právneho úkonu, začal vykonávať dokazovanie na zodpovedanie tejto spornej otázky a na pojednávaní vypočul znalca MUDr. Straku. V rámci posúdenia predbežnej otázky, či je žalobca podielovým spoluvlastníkom prevezeného bytu a či bol v čase uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva bytu spôsobilý na tento právny úkon, súd vychádzal z vykonaného dokazovania. V konaní ustanovený znalec MUDr. Mário Straka vypracoval znalecký posudok č. 93/2015, bol vypočítaný na pojednávaní a z jeho záverov možno dospieť k jednoznačnému stanovisku, že v čase uzatvorenia zmluvy o prevode vlastníctva bytu 10.11.1997 žalobca nebol schopný vysoko pravdepodobne vykonať z hľadiska psychiatrického predmetný právny úkon a nebol schopný ani posúdiť následky tohto svojho konania pre trvalé duševné ochorenie. Znalec sa zaoberal relevantnou zdravotnou dokumentáciou, klinicky vyšetril žalobcu a dospel k záveru, že žalobca v čase podpisu zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 trpel významnou duševnou poruchou a to: trvalou bludovou poruchou. Toto ochorenie z psychiatrického hľadiska zakladá globálne a všeobecne relevantné medicínske dôvody, že ním postihnutý nie je schopný a spôsobilý vykonávať slobodne a vážne právne úkony a ani byť nimi viazaný. Znalec uviedol, že v roku 1996 a následne aj v rokoch 1998 - 1999 bol žalobca dlhodobejšie psychiatricky hospitalizovaný a bola opakovane u neho diagnostikovaná táto porucha. V súvislosti s otázkou či je žalobca aktuálne spôsobilý vystupovať v konaní samostatne znalec uviedol, že žalobca aktuálne trpí trvalou a doživotnou duševnou poruchou, a to trvalou poruchou s bludmi. Podľa znalca toto ochorenie zakladá z psychiatrického hľadiska medicínske dôvody, že postihnutý nie je schopný a spôsobilý vykonávať slobodne a vážne právne úkony ani byť nimi viazaný. Z hľadiska psychiatrického teda žalobca nie je schopný vystupovať samostatne. Na pojednávaní znalec MUDr. Mário Straka v rámci vylučku uviedol, že pri posudzovaní duševného stavu žalobcu vychádzal zo zdravotnej dokumentácie, ktorú mal k dispozícii a to v období kedy došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy a pri zodpovedaní na otázky súdu vychádzal z výpisov z tejto dokumentácie. Podľa jeho názoru žalobca bol duševne chorý a objektívne a psychiatricky toto ochorenie bolo opakovane psychiatricky objektivizované a klasifikované počas psychiatrických hospitalizácií, ktoré presne uviedol v posudku. Od roku 1994 bol žalobca psychiatricky liečený, najprv pod obrazom patologického hráčstva, neskôr, ešte pred obdobím podpisu zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 mu bola diagnostikovaná trvalá bludová porucha, súčasťou ktorej bol aj tzv. inventórny blud. V roku 1994 išlo u žalobcu o prejav uvádzanej závažnej duševnej poruchy. Stav takto trpiaceho človeka môže byť pre okolie úplne normálny, mimo svojho bludného systému sa môže správať relatívne akceptovateľne a primerane pre svoje okolie avšak je dôležité, či takto chorý užíva lieky a ako ich užíva. Ochorenie je do určitej miery psychiatricky liečiteľné, avšak ťažko možno uviesť, či presne v inkriminovaný deň vykonania právneho úkonu žalobca lieky užíval. Toto duševné ochorenie u žalobcu prebiehalo aj v čase vyšetrenia pre tento znalecký posudok. V súvislosti s trvalou bludovou poruchou znalec uviedol, že sa jedná o chronické ochorenie, psychotické, tzn. že takto postihnutý stráca kontakt s objektívnou realitou, túto realitu si mení pod vplyvom porúch vnímania subjektívne pre seba, či už pozitívne alebo negatívne. Podľa znalca je u žalobcu niekoľko desaťročí prítomný extraoriginárny megalomanický inventórny blud. Pod vplyvom takéhoto bludu môže konať vo svoj neprospech alebo v neprospech svojej rodiny, môže robiť nezmyselné veci. Pacienti s týmito poruchami sa zvyčajne pozbavujú spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Je však potrebné každý prípad posudzovať individuálne. Znalec v posudku uviedol, že z psychiatrického hľadiska žalobca trpel v čase podpisu predmetnej zmluvy duševnou chorobou a vysoko pravdepodobne nebol schopný vykonať tento právny úkon. Súd mal k dispozícii i dva znalecké posudky vypracované znalkyňou MUDr. Luciou Žinayovou, znalkyňou z odboru: Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie: Psychiatria. Znalecký posudok č. 4/2006 vypracovaný dňa 16.02.2006, ktorý sa nachádza na č.l. 254 súdneho spisu a znalecký posudok č. 17/2008 zo dňa 12.09.2008, ktorý sa nachádza na č.l. 336 súdneho spisu. V znaleckom posudku č. 4/2006 bolo úlohou znalkyne vyšetriť žalobcu a zistiť či trpí duševnou poruchou trvalého alebo prechodného charakteru, ak áno akou a odkedy, či bol v čase podpísania dohody o vyporiadaní BSM (09.08.1995) spôsobilý nadobúdať práva a brať na seba povinnosť a či trpel žalobca v čase podpísania dohody duševnou poruchou. Znalkyňa v závere na základe klinického psychiatrického vyšetrenia a štúdia zdravotnej dokumentácie dospela k záveru, že žalobca trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a to paranojou - bludovou poruchou, ktorou trpí približne od roku 1994. Vzhľadom na prítomnú duševnú poruchu znalkyňa nepredpokladala, že žalobca bol v čase podpísania dohody o vyporiadaní BSM (09.08.1995) spôsobilý nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. V čase podpísania dohody trpel žalobca duševnou poruchou - paranojou. Znalkyňa ďalej uviedla, že žalobca trpí duševnou

poruchou od roku 1994, napriek tomu, že svoje správanie sa snaží korigovať a orientovať iným smerom. Táto duševná porucha potrebuje trvalú psychiatrickú starostlivosť, eventuálne i obmedzenie spôsobilosti k právnym úkonom. Zo znaleckého posudku č. 17/2008 vyplýva, že úlohou znalkyne bolo vyjadriť sa k otázke, či žalobca trpí duševnou poruchou, či ide o poruchu prechodného alebo trvalého charakteru, odkedy ňou trpí, akým spôsobom ho táto porucha ovplyvňuje v spoločnosti i v každodennom živote a či boli predpoklady iba pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu a akých úkonov by sa to týkalo. Znalkyňa v závere svojho posudku zistila, že žalobca trpí trvalou poruchou s bludmi - paranojou približne od roku 1994, ide o poruchu trvalého charakteru s malou perspektívou zlepšenia. Paranoja - trvalá porucha s bludmi negatívne ovplyvňuje správanie žalobcu v osobnom i sociálnom živote, jeho správanie vychádza z obsahových porúch myslenia a skresleného vnímania reality. Podľa názoru znalkyne sú dané predpoklady na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony žalobcu, ktorý nie je schopný postarať sa o svoj zdravotný stav a nie je schopný hospodáriť a rozhodovať o majetku a sume peňazí vo výške nad 15.000 Sk. Vychádzajúc prioritne zo záverov znalca MUDr. Mária Straku uvedených v písomnom znaleckom posudku, ako aj ním prednesených v rámci jeho výsluchu na pojednávaní, podporne vychádzajúc i so záverov znalkyne MUDr. Lucie Žlnayovej v jej dvoch znaleckých posudkoch, použijúc citované zákonné ustanovenia a výklad k nim, opierajúc sa i o dlhodobú a zaužívanú súdnu prax, súd dospel k záveru, že žalobca dňa 10.11.1997 uzavrel zmluvu o prevode vlastníctva bytu v duševnej poruche, ktorá ho robila na tento právny úkon neschopným a preto sa nemohol stať podielovým spoluvlastníkom sporného bytu a teda nie je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia na podanie žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Na tvrdenia žalobcu prostredníctvom jeho právneho zástupcu, že žalobca v čase uzatvorenia predmetného právneho úkonu netrpel takým duševným ochorením, vďaka ktorému by nechápal zmysel a následok uzavretej kúpnej zmluvy alebo že nemohol ovládnuť pri podpise tejto zmluvy svoje konanie, súd nemohol prihliadnuť, pretože ide len o subjektívne úvahy žalobcu, ktoré nemajú oporu v žiadnom či už predloženom, navrhnutom alebo označenom dôkaze. Pokiaľ je žalobca presvedčený, že duševná porucha, tzv. inventórny blud (čo v konečnom dôsledku nespochybňuje) nie je takou duševnou chorobou, ktorá by ho robila neschopným posúdiť a vykonať právny úkon, bolo jeho povinnosťou svoje tvrdenie i preukázať a navrhnúť vykonať relevantný dôkaz, k čomu však nedošlo a jeho tvrdenie zostalo len v rovine ničím nepodloženého a nepreukázaného tvrdenia. Otázka posúdenia, či duševná choroba žalobcu, v tomto prípade inventórny blud nie je takým ochorením, ktoré by žalobcu robilo neschopným na uzavretie právneho úkonu je otázkou odborného posúdenia a pokiaľ sa znalec jednoznačne vyjadril a uzavrel, že žalobca bol v čase podpisu spornej zmluvy o prevode vlastníctva bytu pod vplyvom tejto duševnej choroby, ktorá je chronická a trvalá a nebol schopný vysoko pravdepodobne tento právny úkon vykonať, ani posúdiť následky svojho konania a tento záver nebol relevantne spochybnený ani vyvrátený, súdu neostalo iné, ako vychádzať z tohto odborného stanoviska odborne spôsobilej osoby (znalca) a nemal dôvod takéto odborné vyjadrenie spochybniť, vyvrátiť alebo sa od neho odkloniť. Navyše súd považuje za potrebné uviesť i to, že závery znalca najskôr žalobca nespochybňoval, dokonca sa s nimi i stotožnil a až po dvoch rokoch po jeho vypracovaní, namietal jeho dôveryhodnosť a tvrdil, že trpí zásadnými nedostatkami, pričom neoznačil ani nenavrhol žiaden relevantný dôkaz, ktorým by svoje tvrdenie o nedostatkoch znaleckého posudku potvrdil a preukázal. V kontexte vyššie uvedeného je preto možné dospieť k záveru, že zmluva zo dňa 10.11.1997, na základe ktorej žalobca nadobudol svoj spoluvlastnícky podiel 1/2 k spornému bytu je v tejto časti absolútne neplatným právnym úkon podľa § 38 ods. 2 OZ. Žalobca sa teda nemohol stať podielovým spoluvlastníkom a teda ani nemá aktívnu legitímáciu na podanie žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. S poukazom na uvedené, súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú výkonom I. v celom rozsahu zamietol. Žalobca sa prostredníctvom právneho zástupcu na pojednávaní konanom dňa 25.06.2020 podľa § 40a OZ dovoľal relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu žalovanej s odkazom na ust. § 701 ods. 1 OZ ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovanom v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR sp. zn. 1Cdo 205/2006 s odôvodnením, že pri uzatváraní predmetnej zmluvy nebol zo strany žalobcu ako spoločného nájomcu daný platný súhlas. V súvislosti s uplatnením relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 v časti spoluvlastníckeho podielu žalovanej, žalovaná prostredníctvom právnej zástupkyne vzniesla námietku premlčania. Žalobca reagujúc na túto vznesenú námietku premlčania poukázal na ust. § 113 OZ, podľa ktorého, ak ide o práva osôb, ktoré musia mať zákonného zástupcu, alebo o práva proti týmto osobám, premlčanie nezačne, dokiaľ im nie je ustanovený zástupca. Už začaté premlčanie prebieha ďalej, avšak sa neskončí, dokiaľ neuplynie rok po tom, keď bude týmto osobám ustanovený zákonný zástupca alebo keď prekážka inak pominie. Na pojednávaní dňa 25.06.2020 žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu po prvý krát poukázal na potrebu zaobrania

sa otázkou vydržania spoluvlastníckeho podielu žalobcu na spornom byte podľa § 134 ods. 1 OZ. Poukázal síce na svoje písomné podanie zo dňa 15.05.2017, avšak v tomto podaní sa takouto otázkou vôbec nezaoberal a k samotnému vydržaniu spoluvlastníckeho podielu žalobcu na spornom byte sa nevyjadril. Vo vzťahu k procesnému postupu žalobcu v súvislosti s dovolaním sa relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 v časti spoluvlastníckeho podielu žalovanej k spornému bytu a v súvislosti s vydržaním spoluvlastníckeho podielu žalobcu na spornom byte, súd poukazuje na potrebu aplikácie základných princípov CSP a ustanovení o koncentrácii konania ako efektívneho nástroja racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania. Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda najmä skutkové tvrdenia, popretia skutkových tvrdení, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom a hmotnoprávne námietky) nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu na skutočnosti, o ktorých nevedela, ani ich nemohla predvídať, a ktoré vyšli najavo až po tom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosti a dôkazy. Ak strana nepredložila prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, súd nemusí (fakultatívne) na ne prihliadnuť, pričom Civilný sporový poriadok demonštratívne výpočtom uvádza, že môže ísť napríklad o situáciu, ak by prihliadnutie na tieto prostriedky vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. V súvislosti s procesným postupom žalobcu vo vzťahu k vydržaniu jeho spoluvlastníckeho podielu k spornému bytu, ako aj vo vzťahu k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorým žalovaná nadobudla svoj spoluvlastnícky podiel k bytu a tým i k jeho námietke ohľadom nedostatku vecnej pasívnej legitimácie žalovanej, súd poukazuje jednak na citované zákonné ustanovenia týkajúce sa koncentrácie konania a navyše zdôrazňuje, že takéto správanie žalobcu po 18 rokoch prebiehajúceho sporu nemôže považovať za korektné a slušné vo vzťahu k žalovanej. Žalobca mal dostatok času a kedykoľvek v priebehu konania si mohol uplatniť svoje prostriedky procesného útoku a pokiaľ by súd na jeho (nové) procesné tvrdenia prihliadol, porušil by zásadu rýchlosti a hospodárnosti aj tak už dlhotrvajúceho konania a došlo by k jeho ďalšiemu neúmernému predĺženiu, čo sa javí súdu ako nežiaduce najmä vo vzťahu k potrebe odstránenia právnej neistoty strán. Posudzovanie nových skutkových tvrdení žalobcu vo vzťahu k vydržaniu, čo je otázka vyžadujúca si dôsledné a rozsiahle dokazovanie, keďže inštitút nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je zložitý hmotnoprávny inštitút vyžadujúci si pomerne rozsiahle dokazovanie a rovnako i posúdenie otázky relatívnej neplatnosti právneho úkonu, by si vyžadovalo ďalší procesný postup, ďalšie dokazovanie, ďalšie pojednávania, pričom je nepochybné, že v prebiehajúcom súdnom konaní vo veci určenia, že žalobca nie je podielovým spoluvlastníkom spornej nehnuteľnosti (sp. zn. 14C/48/2017) sa súd bude musieť týmito tvrdeniami zaoberať, vykonať dokazovanie a dokazovanie i vyhodnotiť. Nadväzujúc na vyššie uvedené, súd na tvrdenia žalobcu v súvislosti s relatívnou neplatnosťou zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 10.11.1997 v časti spoluvlastníckeho podielu žalovanej, ako aj v súvislosti s vydržaním spoluvlastníckeho podielu žalobcu neprihliadol.

3. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 1 a 2 CSP. V rámci rozhodovania o náhrade trov konania sa súd vzhľadom na návrh žalobcu zaoberal dôvodmi hodnými osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 257 CSP, pričom pri skúmaní ich existencie prihliadol tak na charakter prejednávaneho súdneho sporu, ako aj na procesnú situáciu, okolnosti, ktoré viedli žalobcu k uplatneniu nároku prostredníctvom žaloby, samotný postoj sporových strán v rámci celého prebiehajúceho konania a taktiež na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery strán. Bolo potrebné vziať do úvahy nielen pomery žalobcu, teda tej procesnej strany, ktorá by mala trovy konania zaplatiť, ale taktiež posúdiť dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery žalovanej, teda oprávnenej strany. Ako vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe slovenských súdov, vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech. Vo vzťahu k otázke samotného uplatnenia žalobného nároku možno uzavrieť, že žalobca podal žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z dôvodu, že sa so žalovanou na mimosúdnom zrušení a vyporiadaní ich podielového spoluvlastníctva nedohodli, pričom k dohode sa im nepodarilo dospieť ani v priebehu celého konania. V tejto súvislosti možno konštatovať, že žalobca sa svojho nároku domáhal opodstatnene. Pokiaľ však ide o jeho postoj v tomto konaní, žalobca od podania žaloby až do momentu, kedy jeho nový právny zástupca doručil písomné vyjadrenie

zo dňa 15.05.2017 zastával názor, ktorý opieral o závery znaleckých posudkov MUDr. Žlnayovej a MUDr. Straku, teda nepopieral, že právny úkon zo dňa 10.11.1997, na základe ktorého nadobudol svoj spoluvlastnícky podiel 1/2 na spornom byte, uzavrel v stave duševnej poruchy. Až v písomnom vyjadrení zo dňa 15.05.2017 (po 15 rokoch prebiehajúceho sporu) žalobca zmenil svoj postoj vo vzťahu k otázke jeho spôsobilosti k právnym úkonom v čase uzavretia spornej zmluvy a prvýkrát po takmer dvoch rokoch od vypracovania znaleckého posudku znalca MUDr. Straku začal závery tohto posudku spochybňovať. Nadväzujúc na uvedené, súd zastáva názor, že takéto správanie žalobcu nezakladá nárok na úplné nepriznanie úspešnej strane, teda žalovanej na náhradu trov vynaložených v tomto konaní a samotná dĺžka konania taktiež nemôže byť dôvodom hodným osobitného zreteľa. Pokiaľ žalobca tvrdí, že nemôže žalovanej nahradiť trovy konania z dôvodu jeho nepriaznivých osobných, sociálnych, majetkových a iných pomerov, bolo jeho povinnosťou toto tvrdenie dostatočne zrejme a bližšie špecifikovať, konkretizovať a napokon i preukázať, avšak v tejto súvislosti išlo zo strany žalobcu len o všeobecné vyjadrenie bez toho, aby súdu konkrétnejšie opísal svoju aktuálnu situáciu, aby si tak súd mohol vytvoriť dostatočný obraz a priestor na posúdenie opodstatnenosti tohto nároku a mohol tak aj dospieť ku konkrétnym zisteniam o existencii a intenzite dôvodov osobitného zreteľa. Len všeobecné a strohé konštatovanie o dĺžke konania, v priebehu ktorého sa u žalobcu zmenili pomery určite nemôže byť dostatočným tvrdením preukazujúcim výnimočnosť okolností a dôvodov hodných osobitného zreteľa na to, aby súd nepriznal žalovanej nárok na náhradu trov konania. Vychádzajúc z uvedeného súd nevidí v žalobcom tvrdených skutočnostiach nejaké zásadné a svojou povahou výnimočné okolnosti naplňajúce ust. § 257 CSP, ktoré by mali odôvodňovať nepriznanie náhrady trov konania úspešnej žalovanej. V konaní bolo síce preukázané, že žalobca trpí trvalou duševnou poruchou, čo je nepochybne závažná skutočnosť, avšak táto sama o sebe nie je okolnosťou, ktorú by v zmysle ust. § 257 CSP bolo možné považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej. Ako už súd konštatoval, z obsahu spisu nevyplýva, že by finančné a majetkové pomery žalobcu boli také kritické, že by objektívne nebol schopný uhradiť trovy konania protistrany resp. že by sa v dôsledku toho mal dostať do neprijateľne nepriaznivej sociálnej situácie. Žalobca okrem svojho všeobecného tvrdenia o svojej sociálnej, osobnej a majetkovej situácii nijak bližšie nezdôvodnil a ani nepreukázal tvrdenú ťaživú sociálnu situáciu. Za tohto stavu preto súd nezistil relevantné dôvody na to, aby žalovanej, ktorá dôvodne bránila svoje právo nebola priznaná náhrada trov konania voči žalobcovi. Zo spisu nevyplývala žiadna taká závažná skutočnosť, ktorá mala istým spôsobom „zvýhodniť“ na jednej strane žalobcu na úkor žalovanej a súčasne na druhej strane zasa žalovanú postihnúť nepriznaním náhrady tých nákladov, ktoré musela vynaložiť v súvislosti s týmto sporom. Poukazujúc na vyššie uvedené zdôvodnenie súd v rámci rozhodovania o trovách konania aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP a v tomto konaní úspešnej žalovanej priznal výrokom II. nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi v celom rozsahu. O výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Považoval za nesprávny záver súdu prvej inštancie, že zmluva zo dňa 10.11.1997, na základe ktorej žalobca nadobudol svoj spoluvlastnícky podiel 1/2 k spornému bytu, je v tejto časti absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), keď v prvom rade poukázal na to, že súd flagrantne odmietol na danú vec aplikovať ustanovenia právneho predpisu o originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva, a to napriek tomu, že o veci rozhodoval osemnásť rokov, teda času pre právne posúdenie všetkých aspektov bolo dostatok. Neochotu zaoberať sa aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu z pohľadu originárneho nadobudnutia vlastníctva súd zdôvodnil poukazom na potrebu aplikácie Základných princípov CSP a ustanovení o koncentrácii konania ako efektívneho nástroja racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania, keď strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prvoinštančný súd sa v osemnástom roku súdneho konania rozhodol pridať a zrýchliť sporové konanie tým, že odmietol aplikovať na vec príslušné právne normy, čím asi predpokladá, že v zmysle čl. 2 CSP zabezpečí spravodlivú a účinnú ochranu ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Pokiaľ by sa súd oboznámil s obsahom spisu, zistil by, že obsahuje dostatok dôkazov na rozhodnutie o otázke vydržania, ktorá bola predmetom pojednávania aj záverečnej reči oboch strán. Bol toho názoru, že nie je slušné a korektné, resp. je v rozpore s dobrými mravmi, ak žalovaná po pätnástich rokoch sporu o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva príde s tým, že žalobca

nie je spoluvlastníkom veci a snaží sa ho z vlastníctva veci vylúčiť, a to napriek tomu, že žalovaná bola tá, ktorá mala zneužiť jeho postavenie (duševnú chorobu) v čase podpisu zmluvy a profitovať zo žalobcu, keďže bez neho by sa ona nemohla v danej situácii nikdy stať ani spoluvlastníčkou predmetného bytu. Žalovaná poznala jeho zdravotný stav, napriek tomu vybavovala a zabezpečovala uzavretie zmluvy tak, aby nadobudla majetok (byt) s tým, že po pätnástich rokoch prišla s návrhom, že osoba, ktorá jej umožnila, aby mohla nadobudnúť podiel na byte, nie je spoluvlastníkom tohto bytu. Právne posúdenie sporu a rozhodnutie v súlade s ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom je povinnosťou sudcu, pričom sudca je povinný aplikovať na posudzovanú vec všetky právne normy, ktoré sa veci týkajú. V slovenskom súdnictve platí tradičná zásada, že súd pozná právo a jeho činnosťou je nachádzanie práva, a to podradovaním konkrétneho prípadu pod všeobecné právne normy (individualizovanie prípadu). Súd nie je viazaný právnymi názormi účastníkov konania, prislúcha mu zásada voľného hodnotenia dôkazov a nachádzanie práva je jeho výsostnou právomocou. Naproti tomu účastník sporového konania pred súdom „právo poznať nemusí“, nie je jeho povinnosťou uvádzať právne hodnotenie veci, uvádzať judikatúru a odkazovať na právnu literatúru. Podľa názoru súdu však právne posúdenie veci podľa platného práva je realizované iba v prípade, ak na to upozorní včas žalobca. Mal za to, že tento princíp uplatnený zo strany súdu ďaleko prekračuje ústavné limity čl. 2 ods. 2, 46 ods. 1, § 144 ods. 1 a § 152 ods. 4 Ústavy SR. Súd v konaní aplikoval § 153 CSP, ktoré ustanovenie však v tomto konaní nemohol aplikovať s poukazom na § 470 ods. 2 CSP, keďže spôsob, akým ho aplikoval, je v neprospech strany konania. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie o naplnení hypotézy právnej normy § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď súd opomenul, že v prvom rade platí, že právny úkon (kúpna zmluva), na základe ktorého došlo k zápisu do katastra nehnuteľností, je platným právnym úkonom a dôkazné bremeno v tomto konaní ohľadom toho, že tento úkon je neplatný, neťaží žalobcu, ale stranu konania, ktorá sa z toho vyvodzuje priaznivé účinky pre seba, v tomto prípade žalovanú. Podľa súdu otázka posúdenia, či duševná choroba žalobcu, v tomto prípade inventórny blud nie je takým ochorením, ktoré by žalobcu robilo neschopným na uzavretie právneho úkonu, je otázkou odborného posúdenia. Podľa judikatúry však o tom, či bol spôsobilý na právne úkony, rozhoduje súd a nie znalec. Úlohou znalca je posúdenie odborných otázok, nie právnych. Znalec šiel v predmetnom znaleckom posudku za hranice svojich oprávnení z dôvodu, že ho o to požiadal súd (nesprávne zadanie súdom). Znalec vo svojom závere vyjadril myšlienku, že ochorenie, ktorým trpí žalobca, globálne zakladá neschopnosť a nespôsobilosť na právne úkony. Na inom mieste posudku znalec uvádza, že žalobca je orientovaný globálne a parciálne všetkými smermi, pričom otázku, či žalobca v daný čas nerozumel tomu, že jeho nájomný byt týmto úkonom bude ďalej užívať ako jeho vlastník a za to zaplatí kúpnu cenu, alebo prečo nebol schopný zabrániť podpisu zmluvy, znalec nerieši. Súd poznal z vlastnej činnosti, že o spôsobilosti žalobcu na právne úkony prebiehali na súde dve konania, kde ten istý zdravotný stav žalobcu nevedol k tomu, aby bol žalobca čo i len čiastočne obmedzený na svojej spôsobilosti na právne úkony. Žalobca sa dlhodobo domáha zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva k predmetnému bytu a chápe zmysel a cieľ tohto konania a nevie, čo ho teda robilo neschopným uzavrieť dňa 10.11.1997 kúpnu zmluvu. Žalobca poukázal na všetky vady znaleckého posudku a uviedol súdu, ako na danú vec nahliada judikatúra a medzinárodná zmluva. Keďže neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 OZ vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, je vylúčené činiť záver o konaní v duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či zo skutkových okolností, ktoré aj napriek dôkaznej verifikácii súdu neumožňujú prijať v uvedenom smere úplne jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať ust. § 38 ods. 2 OZ. Súd k žiadnemu zisteniu, že žalobca v deň 10.11.1997 nedokázal posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, nemohol dospieť, keďže takéto skutočnosti nie sú obsahom znaleckých posudkov v žiadnej ich časti. Poukázal na to, že súd vôbec nevníma dôležitosť sporu pre žalobcu, ktorého najdôležitejší právny majetkový úkon v jeho živote, ktorým si zabezpečoval možnosť užívať byt, ako obydlie do konca jeho života, hodnotí bez akýchkoľvek pochybností ako neplatný napriek tomu, že všetky iné právne úkony žalobcu v jeho živote sú považované za platné. Je vylúčené urobiť záver o konaní osoby v duševnej poruche na základe predpokladu takejto situácie, resp. za skutkových okolností, ktoré aj napriek hodnoteniu dôkazov neumožňujú v uvedenom smere urobiť jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať § 38 ods. 2 OZ. Nesúhlasil tiež s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti nároku na náhradu trov konania, keď podľa jeho názoru súd napriek existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, ho súd zaviazal na náhradu trov súdneho konania. Z obsahu spisu vyplývajú osobné, majetkové, rodinné a sociálne pomery, a to priebežne počas celého sporu (podanie žalobcu, zdravotný stav, vek, nutnosť mať opatrovníka, oslobodenie od súdnych poplatkov atď.), pričom súd považoval tieto podklady, písomnosti a známe skutočnosti za neexistujúce. Súd opäť rozhodol jednostranne bez toho, aby zohľadnil správanie žalovanej, ktorá po pätnástich rokoch trvania sporu prišla

s podaním, ktorým sa snaží pripraviť o obydlie rodinu s maloletými deťmi, navyiac v prípade, že žiteľ tejto rodiny trpí duševnou chorobou. Práve animozita bývalých manželov viedla k tomu, že žalobca podal návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva z dôvodu, aby zabránil zásahom jeho bývalej manželky do jeho života. Je veľmi zaujímavé sledovať úvahu súdu o tom, že on zmenil svoj postoj k znaleckému posudku, keďže pokiaľ by mal postoj, že skutočne nie je vlastníkom veci, vzal by žalobu späť, k čomu však neprišlo a touto skutočnosťou súd odôvodňuje priznanie náhrady trov žalovanej. Žalovaná taktiež zmenila svoj postoj k znaleckému posudku, uvedené však nie je nijak v rozhodnutí zohľadnené. Súd nevzal do úvahy, z akého výpočtového základu sa vypočítava náhrada trov právneho zastúpenia pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, keď došiel k záveru, že úhrada trov konania protistrany nemôže dostať žalobcu do neprijateľne nepriaznivej sociálnej situácie. Súd mal asi za to, že výsledok sporu, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný v spore, inak napísané, že nie je spoluvlastníkom bytu, znamená, že po zaplatení náhrady trov konania má žalobca dostatok prostriedkov, aby si okamžite kúpil iné obydlie.

5. K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla napadnutý rozsudok z dôvodu vecnej správnosti v celom rozsahu potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania. Poprela tvrdenia žalobcu, že ona prišla po pätnástich rokoch vedenia sporu s tým, že žalobca nie je spoluvlastníkom bytu a snaží sa ho z vlastníctva vylúčiť. Samotný žalobca ešte v roku 2016 po vypracovaní znaleckého posudku znalcom MUDr. Máriom Strakom, ktorý zisťoval psychickú spôsobilosť žalobcu ku dňu 10.11.1997 a ktorý vo svojom znaleckom posudku vyslovil záver, že žalobca trpel trvalou duševnou poruchou, ktorá ho činila na daný úkon nespôsobilým, t.j. po vyhotovení znaleckého posudku č. 87/2015 a osobnom výsluchu znalca dňa 06.09.2016, sa výslovne na toto dokazovanie odvolal, súhlasil s obsahom znaleckého posudku a výslovne uviedol, že sa necíti byť podielovým spoluvlastníkom bytu, pretože v čase podpisu kúpnej zmluvy nebol na tento úkon spôsobilým. Dokonca závery znaleckého posudku č. 87/2015 chcel podprieť aj závermi iných znaleckých posudkov, ktoré znalci v iných konaniach robili a zisťovali jeho zdravotný stav, konkrétne znalecké posudky MUDr. Žonajovej a MUDr. Šimoniho z roku 2008. Tieto vyjadrenia prednášal právny zástupca žalobcu, teda kvalifikovane a odborne spôsobilá osoba, a to za prítomnosti opatrovníčky žalobcu. Dokonca dňa 12.11.2014 žalobca výslovne uviedol, že nevedel, že kupuje byt a nevedel ani to, kto platil kúpnu cenu, pričom sa odvolal aj na znalecké posudky iných znalcov, ktorí zisťovali, aký bol jeho zdravotný stav. Práve z uvedeného dôvodu požiadala žalovaná súd, aby dal prešetriť zdravotný stav žalobcu - jeho spôsobilosť na právne úkony, a to k dátumu 10.11.1997, aby bolo hodnoverným spôsobom zistené, či bol alebo nebol na daný právny úkon spôsobilým. Poukázala na to, že žalobca uvádza rozhodujúce skutočnosti stále inak, ako sa mu hodí, pričom jeho vyjadrenia nie sú vierohodné, sú protirečivé, špekulatívne a účelové. Práve vzhľadom na to, že samotný žalobca sa ešte v roku 2016 stotožnil so znaleckým dokazovaním MUDr. Straku, sám tvrdil, že sa necíti byť podielovým spoluvlastníkom bytu a ani aktívne legitimovaným na podanie žaloby o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, na ktorej ale paradoxne zotrval, žalovaná vediac, že len na základe prejudiciálneho posúdenia tejto predbežnej otázky súdom nedosiahne odstránenie stavu vzniknutej právnej neistoty a zmenu zápisu vlastníckeho práva aj v katastri nehnuteľností, bola nútená podať osobitnú žalobu, aby súd meritórne rozhodol, kto je druhým podielovým spoluvlastníkom bytu, keď ním nie je žalobca (konanie vedené pod sp. zn. 14C/48/2017). Dokonca, v tomto konaní požiadala o prerušenie konania do právoplatného skončenia konania o určení, či žalobca je podielovým spoluvlastníkom bytu, resp. kto je druhým podielovým spoluvlastníkom bytu, aby bolo právoplatne o tejto otázke rozhodnuté. Súd jej žiadosti vyhovel, no na základe odvolania odvolací súd v konaní sp. zn. 25Co/169/2019 toto uznesenie o prerušení konania zrušil, pričom vyslovil názor, že niet dôvodov po osemnástich rokoch vedenia súdneho sporu vyčkávať, najmä ak bolo vykonané dokazovanie znaleckým posudkom a výsluchom znalca a je potrebné vo veci rozhodnúť. Poukázala na to, že sám žalobca dňa 25.06.2020 podal návrh, aby súd pripustil rozšírenie jeho žaloby aj o určení, že výlučným vlastníkom bytu je Mesto A., pričom navrhol aj vstup Mesta A. do konania. Týmto úkonom len potvrdil, že nie je spoluvlastníkom bytu. Aj za takto zisteného skutkového stavu veci by bolo v rozpore s princípmi kontradiktórnosti konania, s princípmi formálnej pravdy, právnej istoty, hospodárnosti konania a rovnosti účastníkov konania, aby súd prihliadol na námietku žalobcu vznesenú posledným právnym zástupcom žalobcu v závere konania, že svoj spoluvlastnícky podiel vydržal. Uvedené by bolo možné vtedy, ak by tejto námietke neboli predchádzali kvalifikované vyjadrenia žalobcu prostredníctvom jeho právnych zástupcov smerujúce voči súdu, že žalobca sa necíti byť spoluvlastníkom bytu. Námietka právneho zástupcu žalobcu o vydržaní vznesená po prvýkrát 25.06.2020 za existencie súčasnej požiadavky žalobcu o rozšírenie žaloby o určení, že výlučným spoluvlastníkom bytu je Mesto A., nebola jednak vážna, bola podávaná roky po tom, ako súd

zviazal strany sporu uplatniť všetky prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, a bola v príkrom rozpore so samotnými predchádzajúcimi vyjadreniami a kvalifikovanými úkonmi tak osobne žalobcu, ako aj jeho právneho zástupcu. Súd prvej inštancie preto správne a spravodlivo poukázal na princíp koncentrácie konania, ktorý má význam práve pri takýchto situáciách a na tvrdené vydržanie neprihliadol. Okrem toho žalobca nepreukázal jediným dôkazom splnenie všetkých zákonných podmienok vydržania, keď jeho tvrdenie zostalo len na verbálnej úrovni. Tvrdenia právneho zástupcu žalobcu o prípadnom vydržaní podielu sú špekulatívne, účelové a prednášané v dobe, keď bolo jednoznačne súdom zistené, že žalobca nie je spoluvlastníkom bytu, ktorý žiada v konaní vysporiadať. Súd prvej inštancie rozhodol správne, keď žalobu žalobcu zamietol z dôvodu, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na jej podanie. Toto rozhodnutie bolo jednak v súlade s vysloveným právnym názorom súdu druhej inštancie v konaní sp. zn. 25Co/169/2019, a tiež v súlade s princípmi spravodlivého súdneho konania, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok. Za správny považovala i výrok napadnutého rozsudku o nároku na náhradu trov konania. Práve žalobca bol ten, ktorý toto konanie od samého začiatku predlžoval, účelovo smeroval práve tam, kde sa mu to v danej chvíli hodilo. Ona bola nútená reagovať na jeho prostriedky procesnej obrany a útoku, sama bola ochotná už pred rokmi ukončiť spor dohodou, navrhla žalobcovi vyrovnania, ktoré boli úplne reálne, resp. požadovala sama vyrovnanie, ak by žalobca mal záujem si byť ponechať. Ani s jedným návrhom však žalobca nesúhlasil. Naproti tomu vydával buď žalobca, alebo jeho právni zástupcovia úplne scestné, absurdné a vykonštruované vyjadrenia, ktorými meritórne zasahovali do zisteného skutkového stavu. Sám žalobca mal a má spoluvlastnícky podiel k bytu zaťažený exekútorskými záložnými právami, a to roky, je si vedomý toho, že jedinou jeho možnosťou je v byte len bývať, pričom táto situácia mu vyhovuje. Žalobca si musí byť vedomý svojej zodpovednosti za úkony uskutočnené v tomto súdnom konaní, najmä zo stránky hospodárnosti konania, a tiež náhrady trov konania. Nebolo by spravodlivým, keby súd s prihliadnutím na dlhoročné špekulatívne správanie sa žalobcu v tomto konaní náhradu trov konania žalovanej nepriznal. Žalobca ako dôchodca pracoval, mal príjem, rovnako tak má príjem aj jeho druhá manželka. Aj žalovaná je starobná dôchodkyňa, ktorá má ako jediný zdroj svojho príjmu dôchodok, pričom sa stará o hendikepovaného syna, ktorý je na invalidnom dôchodku a ktorého žalobca vyhodil z bytu, v ktorom žije so svojou rodinou. Poukázala na to, že jediným zámerom žalobcu je v byte zostať bývať, pričom ho vôbec nezaujíma, že žalovaná je tiež spoluvlastníčkou bytu a je výrazne obmedzená pri disponovaní so svojim spoluvlastníckym podielom, ale tiež aj so samotným bytom. Žalobca sa opakovane snažil žalovanú obmedzovať vo výkone jej spoluvlastníckych práv, podával v tomto konaní nezmyselné návrhy na vydanie neodkladného opatrenia, ktoré mu boli právoplatne zamietnuté, čím navyšoval trovy konania a spôsoboval predloženie konania a meritórneho rozhodnutia.

6. K vyjadreniu žalovanej sa písomne vyjadril žalobca, ktorý zotrval na dôvodoch svojho odvolania. Poukázal na to, že emočné vnímanie a sprostredkované prejavy žalobcu o jeho pocitoch alebo pocitoch jeho právneho zástupcu ohľadom výsledkoch znaleckého dokazovania nemajú vplyv na to, či je alebo nie je žalobca spoluvlastníkom bytu. Uvedená otázka je právnou otázkou, ktorú rieši súd na základe práva, nie pocitov ľudí. Dňa 06.09.2016 uplynulo devätnásť rokov od podpisu uvedenej kúpnej zmluvy, pričom akékoľvek emočné prejavy žalobcu v roku 2014 alebo 2016 nemajú vplyv na vlastníctvo veci. Neplatnosť kúpnej zmluvy je právnou otázkou, ktorú rieši súd, nie znalec alebo žalobca, a len na základe znaleckých posudkov nemožno jednoznačne vysloviť záver o neplatnosti zmluvy. Skutočnosť, že žalobca trpí duševnou chorobou, a preto nie je spôsobilý na právne úkony, neobstojí, pretože duševná porucha či choroba má svoj vznik a progresiu, pričom nespôsobilosť na právne úkony nenastáva automaticky so vznikom duševného ochorenia, a už vôbec nie duševne chorá osoba túto skutočnosť ani nemusí byť schopná posúdiť. Kupujúci podľa kúpnej zmluvy boli obaja dobromyseľní v tom, že byt nadobudli platne na základe kúpnej zmluvy a vkladu do katastra nehnuteľností, o čom celý čas svedčí aj zápis na liste vlastníctva, týmto okamihom sa stal žalobca oprávneným držiteľom podielu na byte, a aj v prípade, že by kúpna zmluva bola skutočne neplatná, uplynutím vydržacej doby nadobudol spoluvlastníctvo bytu, ktorý je predmetom konania. Poukázal na to, že on neniesol v tomto konaní dôkazné bremeno ohľadom toho, že nie je spoluvlastníkom bytu. Skutočnosť, že nie je spoluvlastníkom bytu, je v prospech žalovanej, ktorá navrhovala žalobu zamietnuť, a preto ju ťažilo bremeno uvedenú skutočnosť (opak zápisu v katastri) tvrdiť a preukázať. Podľa žalobcu je to práve a výlučne žalovaná, ktorá sa ako bývalá manželka žalobcu snaží celý čas ho pripraviť o všetok jeho majetok, zneužiť vo svoj prospech jeho úsilie o nadobudnutie spoločného majetku počas manželstva a zabezpečenia bývania počas manželstva (byt bol pôvodne pridelený jemu do užívania z dôvodu, že bol vojak z povolania), z ktorého vyplynula možnosť kúpiť nájomný byt a navrhuje súdu, aby určil, že spoluvlastníkom bytu nie je žalobca s tým, že jej jediným cieľom a záujmom je predať byt a vyhodiť ho s celou rodinou na ulicu, o čo sa už opakovane pokúšala.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - strana sporu (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

8. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 7C/36/2009 je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, ako byt č. X nachádzajúci sa na druhom poschodí, vchod X obytného domu s. č. XXXX na F. ulici v A..

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá a žalovanej bol voči žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Počas odvolacieho konania odvolací súd uznesením zo dňa 14. júna 2021, č.k. 11Co/16/2021-1090 vyhovel návrhu žalobcu, aby do konania na miesto žalovanej vstúpili: V. N., nar. XX.XX.XXXX (ako žalovaný 1.) a O. N., rod. U., nar. XX.XX.XXXX (ako žalovaná 2.), obaja bytom A. A. XXXX/XX, A..

10. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/2004).

13. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I.ÚS 50/2004).

14. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo strany vyjadrovať k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá strana (I.ÚS 97/1997, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003).

15. Pretože odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku.

16. Odvolateľ namietol, že súd k žiadnemu zisteniu, že žalobca v deň 10.11.1997 nedokázal posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, nemohol dospieť, keďže takéto skutočnosti nie sú obsahom znaleckých posudkov v žiadnej ich časti, pričom neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 OZ vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, a je vylúčené urobiť záver o konaní v duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či zo skutkových okolností, ktoré aj napriek dôkaznej verifikácii súdu

neumožňujú prijať v uvedenom smere úplne jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 2 OZ. Podľa názoru odvolateľa o tom, či bol žalobca spôsobilý na právne úkony, rozhoduje súd, a nie znalec.

17. Podľa ust. § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka, je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou. Nie je potrebné, aby konajúca osoba bola v dobe právneho úkonu zbavená spôsobilosti na právne úkony, alebo aby jej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, prípadne ak obmedzenie na základe rozhodnutia nezahŕňa právny úkon, o ktorý ide. Postačí, aby v rozhodnej dobe bola konajúca osoba postihnutá duševnou poruchou, ktorá ju robí na právne úkony neschopnou. Dôkazné bremeno o tom, či konajúci konal v konkrétnej situácii pod vplyvom duševnej poruchy, majú tí, ktorí sa dovolávajú neplatnosti právneho úkonu urobeného takou osobou. Neplatnosť právneho úkonu, ktorý urobila fyzická osoba v konkrétnom prípade pod vplyvom duševnej poruchy, môže konštatovať iba súd. Keďže neplatnosť právneho úkonu podľa ustanovenia § 38 ods. 2 OZ vyžaduje bezpečné zistenie, že účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, je vylúčené urobiť záver v konaní o duševnej poruche na základe pravdepodobnosti, či za skutkových okolností, ktoré aj napriek dôkaznej verifikácii súdu v zmysle ustanovenia § 191 CSP neumožňujú urobiť v uvedenom smere úplne jednoznačný skutkový záver, na ktorý by bolo možné aplikovať ustanovenie § 38 ods. 2 OZ. To, či v danom prípade konajúca osoba vedela posúdiť následky svojho konania alebo ho ovládnuť, musí posúdiť znalec z odboru psychiatrie. Súd musí tiež prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré súviseli s napadnutým úkonom.

18. Výsledky dôkaznej verifikácie všetkých právne relevantných dôkazných prostriedkov, ktoré boli potrebné k zisteniu skutkového stavu a vyplývajú z obsahu spisu, viedli k naplneniu podmienok pre aplikáciu ust. § 38 ods. 2 OZ, keďže poskytovali bezpečne zistený skutkový stav, ktorý bolo možné podriaďiť pod uvedené hmotnoprávne pravidlo. V sporoch, ktoré sa dotýkajú platnosti právnych úkonov podľa § 38 ods. 2 OZ, t.j. i predmetný spor, v ktorom je podľa odvolacieho súdu pre preukázanie konania v duševnej poruche možné použiť tzv. dôkazný štandard, založený na tom, že spravodlivá rovnováha medzi protichodnými oprávnenými záujmami bude najlepšie dosiahnutá stanovením vysokej miery pravdepodobnosti preukázania, že plne svojprávna osoba konala v duševnej poruche, ktorá ju v daný moment robila neschopnou právne konať, oproti postupu hodnotenia vykonaných dôkazov cez prizmu nadmerne vysokého dôkazného štandardu. Judikatúra pritom nikdy nebola postavená na jednoznačnom závere, že k aplikácii § 38 ods. 2 OZ je možné pristúpiť len na základe sto percentne zisteného skutkového stavu. Takto formulovaná vysoká miera pravdepodobnosti zistenia neschopnosti osoby posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť, nevedie k úplnému znemožneniu uplatnenia ust. § 38 ods. 2 OZ. Možno si totiž predstaviť množstvo situácií, v ktorých bude právne konanie zneplatnené na základe nespôsobilosti posúdiť následky svojho konania, a to aj na základe ex post vykonaných dôkazov.

19. Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

20. Hodnotenie dôkazov v zmysle ust. § 191 ods. 1 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

21. Odvolací súd pripomína, že pravidlá hodnotenia znaleckého posudku sú upravené v článku 15 Základných princípov aj v § 191 CSP a spravujú sa princípom voľného hodnotenia dôkazov. Potrebné je zdôrazniť, že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu a dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy každý jednotlivo aj všetky v ich vzájomnej súvislosti. Súd nemôže hodnotiť správnosť odborných záverov znalca, avšak výsledky znaleckého dokazovania hodnotí voľne vo vzťahu k skutkovým okolnostiam, ktoré vyplynuli z dôkazov. Nemôže pritom nekriticky preberať závery znaleckého posudku bez ich hodnotenia podľa čl. 15 a § 191 CSP. Znalecký posudok predstavuje iba jeden z mnohých dôkazných prostriedkov, ktorého závery je potrebné v prípade potreby overovať aj inými dôkazmi a v prípade pochybností možno nariadiť preskúmanie znaleckého posudku iným znalcom.

Zákon neustanovuje predpoklady pre nariadenie revízneho (kontrolného) znaleckého posudku, ktorého vypracovanie prichádza do úvahy najmä tam, kde má súd pochybnosti o správnosti už vypracovaného znaleckého posudku; tieto môžu byť vyvolané aj predložením listinného dôkazu - posudku znalca vypracovaného mimo konania.

22. Princíp kontradiktórnosti zakotvený v čl. 9 Základných princípov CSP vyplýva zo skutočnosti, že žalobca i žalovaný majú protichodný záujem na výsledku sporu, čomu prispôsobujú svoju procesnú aktivitu. Tradičné vnímanie kontradiktórnosti znamená možnosť vyjadriť sa len k skutočnostiam uvádzaným protistranou a k vykonaným dôkazom, aj k právnej argumentácii protistrany. Súd prvej inštancie uvedeným postupom (vychádzajúc aj zo zásady hospodárnosti konania zakotvenej v čl. 17 Základných princípov CSP) podľa názoru odvolacieho súdu postupoval.

23. Je to práve znalecký posudok z príslušného odboru, ktorý je základným dôkazným podkladom v konaní, v ktorom je posudzované, či predmetné právne konanie fyzickej osoby bolo urobené v duševnej poruche alebo nie, nezbavuje to však súd povinnosti, aby sa pri hodnotení dôkazov v zmysle § 191 CSP zaoberal úplnosťou a presvedčivosťou spracovaného posudku a tento dôkazný prostriedok spôsobom uvedeným v ust. § 191 CSP hodnotil s ďalšími dôkaznými prostriedkami a s prihliadnutím ku všetkému, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu.

24. Znalecký posudok v zmysle Civilného sporového poriadku (ako i v zmysle pred ním platného Občianskeho súdneho poriadku) predstavuje jeden z mnohých dôkazov, hoci je svojou povahou nezastupiteľný. Znalec je pritom osobou, ktorá prostredníctvom svojich odborných znalostí posudzuje skutočnosti, ktoré boli súdom určené a v znaleckom posudku súdu oznamuje subjektívne výsledok tohto posúdenia. Znalecký posudok je jedným z dôkazov, ktorý súd síce hodnotí ako každý iný dôkaz, od iných sa však líši tým, že odborné závery v ňom obsiahnuté nepodliehajú hodnoteniu súdom.

25. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu takýmto spôsobom i postupoval, pričom svoje skutkové zistenia a právne závery riadne v odôvodnení napadnutého rozsudku odôvodnil, pričom sa vyporiadal i s námietkami žalobcu, a preto odvolací súd poukazuje na presvedčivé a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti.

26. Ďalej odvolateľ namietal, že súd v rozpore s ust. § 470 ods. 2 CSP aplikoval § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania napriek tomu, že tak bolo v neprospech strany konania. Podľa názoru odvolateľa bolo povinnosťou súdu zaoberať sa aktívnou vecnou legitímáciou žalobcu z pohľadu originárneho nadobudnutia vlastníctva (vydržaním), pričom poukázal na platnú zásadu, že súd pozná právo a jeho činnosťou je nachádzanie práva, a to podraďovaním konkrétneho prípadu pod všeobecné právne normy a účastník má povinnosť (najmä, ak chce v spore uspieť) vykresliť všetky rozhodujúce skutočnosti, teda povinnosť tvrdenia a navrhnuť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

27. V civilnom procese platí pravidlo okamžitej aplikácie procesno-právnych noriem, ktorý princíp je premietnutý v ust. § 470 ods. 1 CSP. V ust. § 470 ods. 2 CSP je obsiahnutá modifikácia princípu okamžitej aplikácie procesnej úpravy, ktorá má pôsobiť ako protíváha proti retroaktívnej aplikácii procesného práva. Účelom citovaného ustanovenia je zabrániť ústavnému nesúladu, pretože sporové strany nemožno sankcionovať do minulosti, t.j. spätne za obdobie, kedy predmetná procesná úprava neexistovala. Touto právnou úpravou sa reflektuje na zachovanie princípu dôvery subjektov civilného konania v objektívne právo (princíp legitímnych očakávaní). Slovné spojenie „ak by boli v neprospech strany“ nemožno vykladať, podľa názoru odvolacieho súdu, absolútne, t.j. vo význame, že ustanovenia o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, sú v konaniach začatých pred nadobudnutím účinnosti CSP úplne vylúčené. Namieste je reštriktívny výklad spojenia „v neprospech strany“, aby bol na jednej strane zachovaný účel tohto ustanovenia (ochrana dôvery v právo) a na druhej strane sa mohli prejaviť nástroje nového procesu smerujúci k zrýchleniu a zefektívneniu súdneho konania.

28. Ustanovenie § 470 ods. 2 CSP je preto potrebné vykladať takým spôsobom, že ustanovenia o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania nemožno aplikovať automaticky, t.j. bez poskytnutia procesného priestoru a času pre strany konania na uplatnenie nových procesných pravidiel. Z tohto ustanovenia však nevyplýva, že ich nemožno aplikovať vôbec, pričom ich použitie je vylúčené iba vtedy, ak by mali byť použité bez možnosti strany reagovať

na nové procesné inštitúty v súdom stanovenej lehote, t.j. bez predchádzajúceho upozornenia na ich aplikáciu a vytvorenia priestoru reagovať na nich z pohľadu strany sporu. Takáto interpretácia podľa názoru odvolacieho súdu korešponduje s účelom § 470 ods. 2 CSP, ktorým je naplnenie princípov legitímnych očakávaní, keďže eliminuje stav narušenia princípu právnej istoty a prípadné vydanie prekvapivého rozhodnutia.

29. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že tak opatrovníčke žalobcu (dňa 03.09.2016), ako aj právnej zástupkyňi žalovanej (dňa 31.08.2016) boli doručené poučenia o procesných právach a povinnostiach strán sporu v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, a to vrátane sudcovskej koncentracii konania v zmysle § 153 CSP. Z uvedeného vyplýva, že strany mali možnosť reagovať na nové procesné inštitúty a mali vytvorený dostatočný priestor reagovať na ne z pohľadu strán sporu, a teda niet dôvodu, aby na predmetné konanie (spor) neplatilo ustanovenie § 153 CSP o sudcovskej koncentracii konania.

30. Súd prvej inštancie preto správne postupoval v zmysle citovaného ustanovenia, pričom svoj postup v odôvodnení napadnutého rozsudku i náležite odôvodnil, pričom odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti.

31. V zmysle čl. 8 Základných princípov CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípmi hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z citovaného ustanovenia, ako aj ustanovenia § 150 CSP vyplýva procesná povinnosť sporových konaní substancovať všetky podstatné a rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzujú svoju procesnú taktiku (útok alebo obranu).

32. Civilné konanie je ovládané zásadou iura novit curia (práva pozná súd). Strany sporu nie sú povinné uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je, alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosť tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 196/2009 a 3 M Cdo 6/2010).

33. Odhliadnuc od toho, že žalobca uplatnil skutkové tvrdenia o vydržaní spoluvlastníckeho podielu k bytu nie včas v zmysle ust. § 153 ods. 1 a 2 CSP, ako bolo uvedené vyššie, tak uvedené skutkové tvrdenia bolo potrebné považovať za neúplné, keď z obsahu prednesu právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 25.06.2020 vyplýva, že tento uviedol: „Chcem poukázať na skutočnosť, že pokiaľ sa žalovaná odvoláva na skutočnosť, že podiel vydržala, tak na túto istú skutočnosť sa odvoláva aj žalobca s tým, že aj u neho sú splnené podmienky na vydržanie predmetného spoluvlastníckeho podielu“. Z uvedeného vyplýva, že žalobca, resp. jeho právny zástupca netvrdil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné podriaďiť pod hypotézu právnej normy upravujúcej vydržanie, ale uviedol len právne posúdenie bez bližších skutkových tvrdení. Je pravdou, ako uviedol odvolateľ, že právne posúdenie je vecou súdu, avšak povinnosťou strán je tvrdiť rozhodujúce skutočnosti, bez ktorých je právne posúdenie vylúčené.

34. Rovnako i zo strany žalobcu uplatnenú námietku relatívnej neplatnosti uzatvorenej kúpnej zmluvy bolo potrebné s poukazom na vyššie uvedené považovať za prostriedok procesného útoku, ktorý nebol uplatnený včas, neprihliadnutie na ktorú prvoinštančný súd i odôvodnil vo svojom rozhodnutí.

35. Na uvedenú námietku je možné nazerať ako na zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu v zmysle čl. 5 Základných princípov CSP, keď možno mať dôvodné pochybnosti o pohnútkach žalobcu s prihliadnutím na to, že uvedená námietka bola uplatnená v rámci konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, ktoré prebieha na základe žaloby žalobcu, v ktorej žalobca označil žalovanú ako stranu sporu a uplatnenou námietkou sa snaží preukázať, že žalovaná nie je podielovou spoluvlastníčkou.

36. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo veci samej za vecne správny.

37. Za správny považoval odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie i v časti výroku o nároku na náhradu trov konania, keď prvoinštančný súd skúmal, či nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, pre ktoré by bolo dôvodné nepriznať v spore úspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania.

38. Podľa § 257 CSP, súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP), aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle už dnes ustálenej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M Cdo 17/2019, 5 Cdo 67/2010, 3 M Cdo 46/2012, Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 119/2003, II.ÚS 261/2018), ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Citované ustanovenie nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania. Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktoré jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1 CSP). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch.

39. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie posúdil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania s poukazom na vyššie uvedené závery, pričom jeho úvahám nemožno nič vytknúť. Ani odvolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, či výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanej, ktoré by boli dané špecifickosťou predmetu konania, procesnou situáciou, či správaním sa niektorej z procesných strán. V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti.

40. Ďalšie argumenty strán odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku, je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a pod.). Preto na ostatnú argumentáciu zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, no už nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

41. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť, a nemožno preto dať za pravdu odvolateľovi. Z dôvodu, že odvolacie dôvody odvolateľa neboli opodstatnené a neboli zistené ani žiadne nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré by mal odvolací súd prihliadnuť z tzv. úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu vecnej správnosti potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

42. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď zhodne so súdom prvej inštancie nezistil dôvody hodné osobitného

zreteľa v zmysle § 257 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešným žalovaným priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

43. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v odvolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).